

CRNA GORA

SAVJET ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE

Broj: 40-22

Podgorica, 15. avgust 2023. godine

Savjet za građansku kontrolu rada policije, u daljem tekstu Savjet, u sastavu **advokat Zoran Čelebić, prof. dr Dražen Cerović, prof. dr Branislav Radulović, Aida Petrović i dr Milena Popović Samardžić**, postupajući po sopstvenoj inicijativi provjerio je postupanje **policijskih službenika Odjeljenja bezbjednosti Cetinje i Uprave policije Crne Gore u cjelini** i usvojio, nakon razmatranja dostupne dokumentacije, obavljenih stručnih konsultacija i rasprave, sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Na Cetinju, Prijestonici Crne Gore, dana 12. avgusta 2022. godine dogodio se masovni zločin. Meta napada Vuka Borilovića sa Cetinja bile su primarno njegove komšije u naselju u kojem je stanovao. Tog dana ubijeni su N.M. i njena dva djeteta M.M. i Ma.M., supružnici D.D. i Da.D., njihov sin R.D., sestre M.R. i A.R.. Ubijeni su i M.Mi. i G.Đ. koji je sa izvršiocom ovog masakra bio u srodničkim odnosima. Istom prilikom povrijeđeni su S.Z., A.D., M.R., D.Č., F.Đ. i Lj.M.
2. Savjet je, shodno svojoj praksi, od Uprave policije zatražio detaljnu informaciju o masovnom zločinu i primjeni policijskih ovlašćenja tim povodom.
3. Nažalost i po ovom predmetu direktor Uprave policije, Zoran Brđanin, je nastavio da ignoriše građanski nadzor policije. Odbijao je da pruži tražene informacije. Od belvederskih demonstracija na Cetinju, početkom septembra 2021. godine, direktor Uprave policije se opredijelio da redukuje i obustavi komunikaciju i saradnju sa Savjetom koja je do tada bila redovna, sadržajna i uspješna. Uglavnom nije odgovarao na zahtjeve i obraćanja Savjeta a kada bi to povremeno učinio, dakle selektivno, radilo se o tehničkom prosljeđivanju odgovora iz drugih organizacionih jedinica policije a koje nijesu uključivale jasan stav i ocjenu direktora Uprave policije po konkretnom pitanju ili pritužbi kako je inače bila ranija praksa.
4. Članovi i članice Savjeta bili su prinuđeni da sve policijske aktivnosti pažljivo prate iz medija, kroz zvanična saopštenja Uprave policije. Takođe, s punom pažnjom su praćeni stavovi i primjedbe javnosti na postupanje policijskih službenika.
5. Uprava policije i svi policijski službenici bili su pod pojačanim pritiskom javnosti koja je bila uznemirena kako zbog sveukupne tragedije tako i zbog snažnog osjećaja nesigurnosti koji je kritični događaj na Cetinju donio. Opredjeljenje Savjeta je bilo da se ne oglašava često i da ne podstiče, u toj fazi, na bilo koji način, pristupe i razmišljanja koja bi mogli predstavljati politizaciju i loše raspoloženje prema poli-

cijskog organizaciji. Pružena je tako prilika svim drugim nadležnim organima da pokažu svoje kapacitete a naročito sposobnosti i vještine da građanima ove zemlje omoguće sigurnost i stabilan život i isporuče efikasnu primjenu zakona i vladavinu prava.

6. Savjet je smatrao da uz puno uvažavanje interesa i prava javnosti na istinu, Upravi policije treba dati dovoljno prostora i vremena da bez pritiska i podsticanja negativnih raspoloženja prema policijskoj službi, objektivno sagleda i prepozna sve okolnosti, svoje sopstvene kapacitete i primijenjene strategije, propuste, slabosti i greške. Međutim, tako očekivani pristup u Upravi policije, Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) i Vladi Crne Gore su izostali.
7. Savjet je mišljenja da su od tragičnog događaja čelnici i starješine u Upravi policije kao i zvaničnici u profesionalnom smislu i na političkom nivou u MUP i Vladi Crne Gore izbjegli da govore o odgovornosti i provjere je, a o njoj se upravo i govori u datim okolnostima jer javnost hoće i ima pravo da zna da li su policijski službenici i starješine preduzeli sve što je bilo nužno, neophodno i što se očekuje od policijskog servisa u svakoj demokratskoj zemlji, kako bi se spriječio masakr ovakve vrste i njegove posljedice. Direktor Uprave policije, Zoran Brđanin, i ministar unutrašnjih poslova, Filip Adžić, nijesu pokazali odgovornost na tom nivou. Odgovoran nastup dvojice čelnika bezbjednosnog sektora i iskazivanje njihovog zajedničkog osjećaja za bezbjednost građana nije obezbijedio ni predsjednik Vlade Crne Gore, dr Dritan Abazović. Do izražaja su došli partikularni i politički interesi koji su marginalizovali sami događaj, žrtve zločina u koje svakako spadaju i oni koji su preživjeli, pa na kraju i građane grada u kojem se sve to dogodilo.
8. Savjet ocjenjuje da odgovor Uprave policije i MUP u cjelini na ovu tragediju nije bio adekvatan i djelotvoran. Evidentno je izostala proaktivna, podržavajuća, stabilna i zrela komunikacija sa javnošću, kako tokom krize tako i nakon nje. Savjet je prepoznao odsustvo podrške prema medijima koji su oskudijevali sa bar minimalnim zvaničnim informacijama. Naročito su bile važne i potrebne informacija o tome koje su jedinice policije upućene i prisutne na Cetinju te na koji način su dostupne dežurne linije. Na društvenim mrežama, iako je prisutna, Uprava policije se uopšte nije oglašavala što je potpuno suprotno ponašanju policija svih evropskih država u sličnim kriznim situacijama. Odgovarajući postupci komuniciranja su ključni u kriznoj situaciji, a direktor Uprave policije javno se oglasio, i to video porukom, tek nakon pet sati. Usljed takvih propusta, neorganizacije i nesnalaženja Uprave policije, MUP i Vlade Crne Gore i kontinuiranog izostanka pružanja razumnih i promišljenih informacija, u domenu koje su bile moguće i potrebne, u medijima je bilo nepotpunih pa i neistinitih informacija dok su društvene mreže bile preplavljene neutemeljenim i neprimjerenim objavama. Sve to u cjelini je dodatno uznemirilo i razočaralo javnost.
9. Iz tog razloga Savjet kao tijelo stručnog ali i naročito građanskog i nadzornog karaktera smatra Upravu policije i MUP odgovornima što je tragedija na Cetinju, usljed nedostatka njihovog profesionalnog nastupa, korištena i dalje se koristi za podsticanje polarizacije i podjela u društvu. Inertnošću svih odgovornih u sistemu Uprave policije, MUP i Vlade Crne Gore stiće se utisak kao da se to i politički željelo ili se nije željelo ni spriječiti ili prevenirati.
10. Savjet ocjenjuje da je slučaj masovnog ubijanja građana, kao i vrijeme trajanja vršenja teških krivičnih djela, zahtijevao blagovremenu reakciju taktičkih i obučениh jedinica Uprave policije, transport njihovih grupa helikopterom i vozilima shodno prioritetu, kao i stvaranje operativno taktičkih uslova za sprječavanje ubistava kao i

upotrebu svih sredstava prinude, pa i ciljane upotrebe vatrenog oružja od strane obučениh policijskih jedinica prema izvršiocu istih s obzirom da su bili ispunjeni svi zakonski uslovi za to.

11. Savjet konstatuje da su umjesto posebnih jedinica Uprave policije dalje posljedice na štetu građana i policijskih službenika spriječili građani koji su se zadesili u neposrednoj blizini. Savjet se pridružuje svim javnim ocjenama - a ovim zaključkom to naročito podvlači - da upravo ta činjenica potvrđuje - u punom smislu značenja - ocjenu o neadekvatnoj pripremi i reakciji Uprave policije i MUP na masovno ubijanje građana. Činjenica da su u datoj situaciji masovnog ubijanja dalje tragične posljedice spriječili građani a ne obučeni i zbog toga angažovani za služenje javnosti pripadnici specijalne policije bila je dovoljna polazna osnova za profesionalnu, političku i etičku odgovornost u Centru bezbjednosti Podgorica, drugim organizacionim jedinicima Uprave policije, kao i u menadžmentu Uprave policije i Vladi Crne Gore.
12. Savjet takođe konstatuje, u prilogu ocjene iz prethodnog stava, da nijesu tačni navodi Uprave policije i rukovodioca Odjeljenja bezbjednosti (OB) Cetinje o navodnom odgovarajućem obezbjeđenju kritične lokacije. Brojni su snimci i izjave svjedoka koji su telefonski kontaktirali policiju koji očevidno i jasno potvrđuju da policija to nije blagovremeno i u dovoljnoj mjeri osigurala. Savjet ocjenjuje da je OB Cetinje imalo kapacitete, angažujući i druge javne službi, da pristupi efisnom osiguranju kritične lokacije koja je izostala što je direktno i posljedično, mislim se i na žrtve, ovu tragedijom učinilo i težom. Savjet konstatuje da je i ova činjenica, bila dovoljna za aktiviranje etičke, profesionalne i političke odgovornosti koje su izostale.
13. Savjet cijeni smislenim da ukaže i na pitanja registrofona Dežurne službe Uprave policije i komunikacije sa radio veze koju su starješine CB Podgorica ostvarili sa policijskim službenicima na kritičnoj lokaciji. Njihovo pažljivo preslušavanje uključujući i javno objavljivanje je u interesu javnosti. Takve mjere ne smiju da izostanu i Savjet za građansku kontrolu rada policije će na tome insistirati u svom daljem radu. Savjet ocjenjuje da je objavljivanje tih snimaka i komunikacije ostvarene preko sistema radio veze i u interesu potvrde svih navoda Uprave policije i MUP. Ukoliko su navodno postojale smetnje u radu tog uređaja i sistema veze to je bio, cijeni Savjet, još jedan razlog za potvrđivanje profesionalne i političke odgovornosti zbog posljedica ovakve tragedije. Ovi detalji, iako djeluju, nedovoljno značajni i sitni, u kontekstu ukupne tragedije, potvrđuju stanje kapaciteta u Upravi policije i koliko se odgovorno i blagovremeno vodi računa o njima.

**U IME SAVJETA ZA GRAĐANSKU
KONTROLU RADA POLICIJE**
Zoran Čelebić, predsjednik

